

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hófű és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseket visszaadással
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Amerikaiak és magyarok.

Roosevelt volt amerikai elnök látogatást tett a magyar királynál Bécsben. Ott fogadták fejedelmi pompával, miként vérbeli uralkodókat szokás. Minden tiszteletet megadtak neki, — ami egy tényleges uralkodót megillet s így Roosevelt igen meg lehet elégedve azzal a fogadtatással, amelylyel a legetiketesebb európai udvar megtisztelte.

Roosevelt Magyarországot is megtekinti s amint ígérte volt automobilon, hogy végre szemtől szembe nézhessen azzal az országgal, mely kivándorlóinak legnagyobb százalékával növeli az Egyesült Államok munkás kontingensét. Megakarja szemével tekinteni azt az alföldi jól termő rónát, hol azok a magyar legények látják meg először a napvilágot, kik azután az amerikai szénbányákban s füstös acélműhelyekben szívják a test-lelket ölő büzhödt levegőt s akiknek egész élete ott künn nem egyéb, mint a halálozási statisztika egy adata, reánk nézve szomorú adata.

S meg fogja látni ezt a tejjel mézzel folyó Kánaánt, mely mindennel bőven ellátott a Gondviselés által, melynek folyója édes, vize tiszta, földje terméke-

nyen fekete, buzája acélos, lakosainak karja vas s mégis kivándorol.

Mindezt megláthatja most Roosevelt, megláthatja s örülhet a látottaknak, mert hiszen ő — mint azt több újságíró előtt kijelentette — kiválóan szereti a magyarokat. Annyira, hogy annak idején, mikor ő elnökölt a köztársaságban olyan tífalmakkal nehezítette meg a kivándorlást, hogy a szegény, de becsületes földmives oda be sem juthatott és csak a sikkasztó, de teli zsebű magyaroknak adta meg a bevándorlási engedélyt. Olyan intézkedéseket tett, hogy a kivándorló magyaroknak esetleg hetekig kellett Ellis Island szigetén vesztegelniök, ha a kivándorlási biztos kénye-kedve úgy akarta s visszaküldötte hazájába a köztársaság érdekeit nem szolgáló, minden vagyonát a kivándorlásra elköltött magyart.

De Roosevelt szereti a magyarokat, hiszen többek előtt kijelentette, és éppen ezért akadályokat gördített a kivándorlásuk elé, mert azt akarta, hogy az általa annyira kedvelt, Amerikában tényleg megbecsült munkáskezek a magyar érdekek szolgálatában működjenek s ezt hazájukban a legjobban fejthetik ki.

Oh, de ne busuljunk nem csak Roosevelt, a volt elnök szereti ennyire és

ilyenformán a magyarokat, a többi amerikaiak szimpátiája is épen ilyen módon nyilvánul. Mindenütt szeretik a magyarokat. ahol érdekeiket hüen szolgálják, de uton-utfélen kigunyolják, elítélik, megvetik a magyart, mihelyt nincsen reájuk szükségük.

S ezt jól jegyezzük meg magunknak. Jegyezzük meg, hogy minket e nagy világon mindenütt lenéznek, bántalmaznak, kigunyolnak s megvetnek. Hogy senkire, de egyáltalában senkire se támaszkodhatunk, csakis önerőnkre, saját szorgalmunk s munkásságunk jól megérdemelt gyümölcseire. A magyarokat nem szenvedhetik sehol, mert gyűlölködő ellenfeleinek eleget gondoskodtak évtizedeken keresztül arról, hogy a magyarokat a külföld előtt olyan színbe tüntessék fel, mely a rokonszenvet legazolja, letöri, eltapossa az egész vonalon.

Ne ujjongjunk tehát akkor, mikor az erős magyar kar temetőjének, Amerikának egykori elnöke látogatásával tisztel meg. Ne örvendjünk annak, hogy annyira lefokozta igényeit, hogy kíváncsi arra az országra, melynek fővárosáról az amerikai lapok még nem régen, mint cigánytanyáról irtak. Mert örömünk korai s indokolatlan.

Uri ruhákat

angol szövegekből elismert modern szabásban

Dragánnál

Nagy Sándor-utca
 Telefon szám 981.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Ilonka.

— Nadányi Zoltán verses kötele. Nagyvárad, 1910. 158. oldal. Ára 3 korona. —

A verskötetek szapora áradatából kimagasló Nadányi Zoltán kötele. Az igazi, a magyar költészet hangjai ütnek meg fülünket, mikor a kötetet olvassuk. Sehöl semmi hipermodern titánkodás, sehöl semmi holnapután kiskeddi értelmetlenség. Nadányi költészetének hangja olyan, mint a hegyi patakocskák tiszta, lágy csevegése. Üde fölötté a levegő, amelyen át tiszta napsugarak játszanak az apró hullámokkal, körüllötté virágok, madárdalok erdőik, semmi diszsonancia, csupa megkapó bensőség. A magyar költészet legnemesebb hagyományaihoz kapcsolja ez a fiatal poéta az ő teheségét — és bizony sokkal többet, sokkal értékesebbet alkot, mint nagy reklámmal dolgozó bozontos fűrtű ifjú versfaragóink legübbje.

Nadányi Zoltán igazi, vérbeli lírikus. A szerelem egyszerű, de igazi érzéseit szólatatja meg. Hangulatokat kelt néha pár sorral mint:

Oh, ha egyszer
 A kezeckéd
 A kezembe
 Odatennéd . . .

Szép szeliden
 Odatennéd . . .
 Mindhalálig
 Ott felednéd! . . .

Egészen népdalszerű, tiszta líra van a következő versikében is:

Azért van a rózsa,
 Hogy illatot ontson,
 Azért van a madár,
 Hogy zengjen a lombon.

Azért van a csillag,
 Hogy világot hintsen,
 Azért van az ér, hogy
 Szomjazót üditsen.

Mért van a falomb,
 Hogy adjon hűs árnyat —
 S én azért vagyok, hogy
 Meghaljak utánad . . .

»Ilonka« a kötet címe s »Ilonka« a címe az első ciklusnak. Méltán. Ezek az Ilonka-versek a kötet legjobbjai. Ezekben érvényesül legteljesebben az igazi Nadányi, a lírikus, és pedig szerelmi lírikus. Érzés, gondolat, hangulat és költői forma nélkül nincs költészet; s Nadányi szerelmi dalaiban mindezeket megtaláljuk.

A többi vers nem éri fel emezeket. Ahol filozofálni akar a szerző, ott fiatalsága, ami előny a lírában, hátrányára válik. A verses költemények közt azonban ismét van néhány, a melyekben a hangulatok pompás festése megkapja az olvasót. A legsikerültebbet, az »Öregek« címűt egész terjedelmében ide iktatjuk:

ÖREGEK.

A tisztartó ur meg a grófné
 A kertben ültek egyedül.
 Osz volt. Pergett a lomb a fákról

Tavaszi értesítő!

Szives tudomására hozom a m. t. hölgy közönségnek, miszerint

eredeti párisi modell kalapjaim

megérkeztek és azok üzletben bármikor megtekinthetők.

Kedvező párisi összeköttetésem révén abban a helyzetben vagyok, hogy a versenyt felvehetem a fővárossalsi.

Teljes tisztelettel:

UJHELYI RÓZA

női kalap különlegességi üzlete
 NAGYVÁRAD, RÁKOCZI-UT.
 TELEFON 130. TELEFON 130.

De talán mégis örülhetünk Roosevelt látogatásának. Mert reméljük, hogy saját szemével mást fog tapasztalni, mint amit ellenfeleink rólunk hirdettek. Annak pedig csak jó hatása lenne, ha a világ leghatalmasabb államának volt és leendő elnöke személyes tapasztalatai révén alapos és helyes információt nyerne országunkról. Apponyi hire hozta ide, Apponyi jól fogja őt informálni.

Három napos minisztertanács. A kormány a szombat megkezdett miniszteri tanácskozást vasárnap és hétfőn folytatta. A háromnapos minisztertanácsban hír szerint a belügyminiszteriumban hirtelen elkészítettek egy választójogi reformtervezetet s ezt tárgyalta a háromnapos minisztertanács. Khuen, aki szerdán utazik Bécsbe, előzetes szankció alá terjeszti javaslatát és azután azzal korteskednek, hogy már megvan az új reformjavaslat, amelyet az új képviselőház első rendes ülésén, a megalakulás után, azonnal beterjesztenek. A bizottsági tárgyalás alatt elintéztetnék az államszükségleteket s azután azonnal napirendre tűznék. Ez az akció Tisza ellen irányul.

Tisza Körömden. Körömdről jelentik: Tisza István gróf és a körömdi kerület munkapárti jelöltje Kozma Andor tegnap nagy kísérettel Körömdre érkeztek. Tisza gróf itt is kapott néhány abcugot, de minden baj híján bevonulhatott a Bathány hercegi kastélyába, ahol Tisza gróf beszédet mondott és Kozma Andor megtartotta programbeszédét. A kerület erősen függetlenségi ugyan, de Kozma Andor beszéde mégis lelkesedést váltott ki. Beck Lajos plakátjai, hogy a választók tiszteljék a szólásszabadságot jó hatást keltett.

Justh Gyula erdélyi körútja. Justh Gyula tegnap reggel Dévára érkezett, hogy Barcsay Andor jelöltségét támogassa, báró Kemény Árpád és több vezérférfiu kíséretében. A dévai polgárság nagy ovációkban részesítette Justh Gyulát, aki Tiszával politizált s rendkívül hevesen támadott.

Roosevelt Budapesten.

A bécsi hívős fogadtatás után Budapest polgársága olyan lelkesedéssel üdvözölte Rooseveltet, amilyenhez hasonlóan az Egyesült Államok volt és leendő elnökének még hazájában is alig volt része.

A fogadtatásra megjelentek a fővárosi bizottság tagjai majdnem teljes számmal, élükön Bárczy István polgármesterrel.

A bécsi gyorsvonat 9 óra 5 perckor robbogott a pályaudvarra. Rooseveltet az osztrák államvasutak gyönyörű termes kocsiájában érkezett, mely pontosan a királyi váróterem ajtaja előtt állott meg. Alig hogy alakját az ablaknál észrevették, dörgő hurráh-kiáltásokkal üdvözölték.

Az első ember, akit a tömegben fölismert, Braun Márkus kivándorlási felügyelő volt, akit hangos szavakkal és barátságos kézzorítással üdvözölt. Ezalatt odasietett Bárczy miniszteri titkár, aki Hhuen Héderváry gróf miniszterelnök megbízásából üdvözölte a volt elnököt és azután bemutatta Bárczy Istvánt, Budapest polgármesterét.

Bárczy István polgármester rövid angol beszédben köszöntötte Rooseveltet, aki erre a következőkben válaszolt:

— Nagy utamban mindenütt szívélyesen fogadtak, de ily szívélyesen, becsületemre

mondom, nem fogadtak sehol. Nagyon örvendek, hogy e kedves városban, ahol annyi igaz jóbaráttra találtam, eljöhettek a fiammal együtt. Mindenhol jártam, Európa sok városában jártam, megfordultam Párisban, tudok egy keveset franciául, Budapesten még nem voltam.

E szavai után nagy meglepetésre, amit azután fokozott mértékben kitörő ováció követte, magyar nyelven ezeket mondotta:

— Budapesten még nem voltam, de azért mégis tudok egy kicsit magyarul.

Majd angolul folytatta:

— Ujból örömmnek adok kifejezést abból az alkalomból, hogy önök közé, igaz barátaim közé eljöhettek.

Roosevelt szavait percekig tartó éljenzés és taps követte.

Roosevelt ezután az udvari váróterem át az udvarra jött, ahol fogadta az amerikai kolónia üdvözlését. Majd fiával együtt beült Szapáry Pál automobiljába és a tömeg hatalmas éljenzése közepett szállására, a Hungária-szállóba vitette magát.

Reggel a Hungáriában.

Fél nyolc van még, de a Hungária-szálloda máskor oly előkelően csendes előcsarnoka ma szokatlanul élénk. Előkelő urak, újságírók várakoznak Rooseveltre, hogy láthassák az ex elnököt. Berger Lajos, a Hungária igazgatója és Kalmár, a szálloda detektívje buzgólkodnak a közönség között. Hamarosan hire terjedt, hogy Rooseveltet pont fél nyolckor fölkelte és már öltözködik. A közönség lázas izgatottsággal lesi várja, hogy mikor válik láthatóvá az elnök.

Roosevelt délelőtt féltizenegykor automobilon telment a Várba és leadta névjegyet gróf Khuen miniszterelnöknek és József főher-

Es minden hervadt volt körül.
A kerti lócán üldögéltek:
Mindkettejük öregedő,
A szavuk halk, hajuk galamb ősz,
Az arcukon ezer redő.

Folyt a beszéd a gazdaságról —
Hogy az öreg gróf sirba szállt,
A gazdaságot és a gondot
A »méltósága« vette át.
A tisztartó ur végzi mindig
A tanyabéli dolgokat
S a terveket meghányni-venni
Hozzája be-belátogat.

Hű szolgál: már a grófné apját
Szolgált a ősi birtokán,
O akkor még ifju legény volt
S a grófné még csak kis leány.
Gyakorta jöttek össze ketten
A kertben, a lugas megett
Ugy estelenként s két hóhó szív
Bohó álmat szövegetett.

Jött a való és férjhez adták
A grófkisasszonyt egy napon.
A tisztartó ur attól fogva
Mogorva, szóltan lett nagyon.
Az új grófné is, hej, nagyon sok
Zsebkendő sirhatott tele.
De végül aztán megnyugodtak
Es egyikük sem halt bele.

Az idő szállt . . . Megöregedtek.
A grófné özvegyen maradt.

Ketten viszik a gazdaságot,
Megöszülvén a gond alatt.
Mit ír elő az illendőség,
A tisztartó ur tudja jól
S bár volna rá alkalma bőven,
A multakról sohase szól . . .

Az forgott szóba' most is épen,
Mi legyen a burgundival:
Eladják-e vagy fölelessék,
Van hozzá sok ló, sok bivaly.
Azután azt is megbeszélték,
Hogy hány tinót adhatnak el
És megegyeztek, hogy a héten
A tengerit töretni kell.

Minden tárgyból kifogyva végül,
Csend állt be s némán ültek ott
Aztán a grófné, mint szokása,
Köszvényéről panaszkodott,
»Hej, nem viszem már én sokáig,
Mondá, nem érzek már erőt«
S a tisztartó felsőhajtott:
»Másképp volt negyven év előtt!«

»Haj, negyven éve . . .« szólt a grófné
S most újra ksend következett.
Hallgattak . . . Mindkettőt a multba
Ragadta az emlékezet.
A hervadás, az őszi alkony,
A méla, bágyadt hangulat
Oly merengővé tette most a
Grófnét és tisztartó urat.

Száz emléket visszaidézett
A lombjavesztett, ősi kert.
A tisztartó kérges szívében
Sok régi vágy életre kelt.
Felsajgani érezte újból
Az elesített bánatot,
Amelytől negyven éven által
Oly hősiezen hallgatott.

S negyven év óta most először,
Mégkérdé forrón, esendesen:
»Emlékszik . . .« Alig hallhatóan
Szólt a grófné: »Emlékezem . . .«
»Emlékszik itt ebben a kertben,
Itt, éppen itt, a kis padon . . .
Emlékszik? . . . itt öleltem által . . .«
»Emlékezem, rég volt nagyon . . .«

A tisztartó zsebébe nyul most,
Előhuz egy kis csomagot,
Kigöngyöli . . . A keze reszket,
Fáradt szemében könny ragyog . . .
A papírból egy kicsi hajfűrt
Incelkedően rájuk nevet.
»Magától kaptam ezt . . . azóta
Itt őrzöm a szívem felett.«

Remegő kézzel tartja, tartja . . .
A két öreg összehajol,
Arcuk kigyul, szívük megdobban,
Az ajkukon fáradt mosoly.
Elnőzik hosszan, neghatottan,
Pilláikon könyesepp pereg . . .
S nesztelenül rájuk zizegnek
A sárga, őszi levelek . . .

A Berger Paula utóda cég értesítése.

Nagyságos asszonyom!

Párisi és bécsi elegáns modellekkel berendezett női kalap áruháza Szent János-utca 1. szám, ugyanott, a hol eddig volt, abban az épületben található.

Tisztelettel
Berger Paula utóda
nőikalap divatterme
Szent János-utca 1. szám alatt.
Kérem a cégre figyelni.

cegnél. Háromnegyed tizenkettőkor a parlament épületébe ment, ahol egy interparlamentaris konferencia keretében gróf Apponyi üdvözölte.

A felirat szövege, mit az interparlamentaris csoport szombati üléséből kifolyólag Apponyi Albert gróf elnök Rooseveltnek az üdvözlés alkalmán átnyújtott a következő:

Az interparlamentaris magyar csoport lelkes örömmel üdvözli Roosevelt Tivadart, a hatalmas Északamerikai államok nagy fiát, a béketörökvések apostolát, a nemes békeszerzőt magyar földünkön, melyet a szabadságért és alkotmányért vívott küzdelmek véirel áztattak. Lelkesedéssel és szeretettel köszöntjük benne barátunkat s hálaunkat fokozza a visszaemlékezés arra a meleg vendégszeretetre, amelyvel a magyar interparlamentaris csoportnak 1904-ben St. Louisban járt tagjait fogadta. Kelt Budapesten, 1910. évi április hó 16-án, az interparlamentaris csoport teljes ülésén. Gróf Apponyi Albert elnök. Berzeviczy Albert alelnök, Desseffy Aristid titkár.

Félegykor reggeli volt József főhercegnél, félháromkor a mezőgazdasági muzeumot tekintették meg. Félhatkor az amerikaiakat fogadta s este nyolc órakor diner volt a Parkklubban.

Véres választási mozgalmak.

Nem hallgatják meg a munkapártiakat.

Az első vér.

Minél jobban közeledünk a választásokhoz annál izgatottabb a közönség hangulata és annál veszedelmesebb állapotok kezdenek uralkodni a kerületekben. A tegnapi szomorú eseményekből következtetve a választások igen komoly aggodalmakra adnak okot és megkívánják, hogy a hatóság az óvintézkedéseket minden tekintetben foganatosítsa. A tegnapi nap előre nem várt eseményeket hozott. A nemzeti munkapárt két legagilisabb jelöltjét nem hallgatták meg, sőt a harmadiknak a programbeszédje is csak éppen hogy nem lett megakadályozva.

A vasárnapi eseményekről tudósításunk a következő:

Márkus László körútja.

A csendőrök sortüze.

Márkus László a margittai kerület munkapárti jelöltje vasárnap reggel indult el a kerületben, hogy Bályok, Széplak, Széltalló, Almás községében megtartsa programbeszédjét. Almásról több választó kíséretében Bályokra ment át a jelölt. Itt mintegy 300 választó volt már a piacon összegyűlve. A jelölt kocsiján a községhezára hajtattott és onnan akart a választók elé menni. A választók tömege azonban, mikor meglátta Márkusékat óriási lármával fogadták és olyan fenyegető állást foglaltak el, hogy Márkusék nem mertek kijönni a községhezáról, melynek kijáróját a nép elállotta.

Márkus László meg sem kísérelte ezután a programbeszéd elmondását, kocsira ült

és el akart hajtani. A tömeg azonban körülfogta és nem akarta elbocsátani.

— Abcug Márkus!

— Le vele! kiáltásokkal fogadták mindenfelől. Már már veszedelmes kezdett lenni a helyzet, mikor a csendőrök puskatussal utat csináltak a jelöltnek s így eltávozhatott Bályokról.

A széplaki véres nap.

Bályokról Márkus Széplakra hajtattott. Eközben választói száma megnövekedett 14 kocsival. Utközben két biciklista jött eléjük. A két kerékpáros mikor meglátta Márkusékat, visszafordultak és gyorsan visszafutottak Széplakra ahol már nyolcszázra menő tömeg várta őket.

— Jönnék! Vigyázat!

Ez volt a jelszó. A tömeg felállva várta Márkusékat, akik hosszú kocsisorral érkeztek a községbe. A tömeg szó nélkül hagyta Márkust és kíséretét bevonulni. Márkus kíséretében ott voltak Wertheimstein Henrik belényesi és Balázsházy Iván margittai főszolgabírák, valamint több margittai ügyvéd.

Márkusék egyenesen a községhezára hajtattak. A községhezárán azonban a tömeg megváltoztatta eddigi magatartását és éktelen lármában törve ki, nekitámadtak a kocsiknak és a lovakat kezdték rángatni.

— Hagyjátok az állatokat, itt vannak az emberek!

Márkusék látva a helyzet komolyságát a községhezára menekültek. A községhezárát körül fogták a választók és fülhasogató kiáltásban törtek ki.

— Menjen innen! Nem hallgatjuk meg!

— Menjen ki a községhezáról, mert az a miénk!

Ilyen és ehhez hasonló kiáltások zúgtak a levegőben, mikor Márkus emberei közül többen kijöttek a községhezáról és a nép közé menve csendesítették a felizgatott népet, felszóllították az összegyűlteket, hogy aki nem akarja meghallgatni őket, az menjen el. E felszóllításra valóságos kő és tojás zápor zúdult a felszóllítókra, akik három csendőr fedezete mellett voltak. A kövek közül egy Járadi József csendőrőrmester homlokát találta, minek következtében vér borította el a csendőr arcát. Járadi őrmester erre a tömeg közé lőtt. A golyó Bálint Sándor 25 éves jó módú gazda fiát találta. Bálintnak a bal mellén hatolt keresztül a golyó és a hátán jött ki. A golyó a Bálint háta mögött lévő falba ütközött, amelyről visszapattant és Bódis Pál 40 éves gazdálkodónak az állát morzsolta szét. A nép azonban nem futott el, csak távolabb húzódott.

Ekkor Markus kíséretével kijött a községhezáról és el akart távozni a községből. A tömeg ugylátszik erre várt. 3—4—5 kilós kövek záptojással vegyest zúdultak Márkusékra, akik egy kapu alá menekültek. Borzalmas percek voltak ezek. A Markus kíséretében levők revolverrel kezükben elszántan várták a fejleményeket. A fedezetül kirendelt csendőrök erre előre hatoltak és utat igyekeztek csinálni Márkuséknak, mikor egy kő az egyik csendőrt ta-

lálta, aki azonnal használta fegyverét. A golyó nem találta. Nagy nehezen végre sikerült anyi utat csinálniok a csendőröknek, hogy Márkusék elmenekülhettek.

Az esetről nyomban jelentést tettek a margittai járásbírósnak, a csendőrszárnyparancsnokságnak, a belügyminiszternek és a királyi ügyészségnek. A belügyminiszter elrendelte, hogy azonnal a legkimerítőbb jelentést tegyék meg. A helyszínre kiszállott dr. Havas járási orvos, aki megvizsgálta a meglőtt két embert. Bálint Sándor akin a golyó keresztül ment, még nem halt meg, de életben maradásához nincs remény. A másik sebesült állapota szintén súlyos.

A csendőrség részéről Baich hadnagy ment ki a helyszínére és a parancsnokság rendelete alapján az őrséget mindenütt megerősítette. A vizsgálat folyik.

A bihari kerületben.

— Szemérmetlen izgatás Biharon. —

A bihari kerületben szintén vasárnap kezdte meg a munkapárt nyilvános akcióját. A jelölt Várady Zsigmond nevében Achim Biharon próbált szerencsét, azonban eredménytelenül. Az összegyűlt emberek egyáltalán nem engedték szóhoz jutni Achimot, s mindannyian Nádányit éltették. Ott hagyta tehát Achim nagy bosszusan a községhezát és egy kocsmába vonult, oda azonban már csak a csöcselék ment; ott zengedezett valamit, többek közül Váradi Zs. főérdemét, hogy t. i. őt megszábadította a börtöntől. Ugyancsak beszélt még az egyházi vagon elköszása mellett is, mely passzus Várady programjában is belefoglaltatik. Minden dikciója érvénytelen volt, még a földosztással való szemérmetlen izgatás is, mert egyetlen »éljente« sem kapott.

Amíg Várady derék főkortese ilyen eredménnyel dolgozott, addig Biharpüspökiben Várady Zsigmond maga kísérletezett, azonban ép oly kevés eredménnyel járt, mint főkortese. A választók nem hallgatták meg, úgy, hogy a Váradyval lévők valósággal dulakodni kezdtek a parasztokkal, akik nem akarják őket meghallgatni. Püspökiből Hegyközülakra mentek át Váradyék. Itt elég szép számú tömeg jelent meg és nyugodtan várta Várady szónoklatát. Mikor azonban Várady beszélni kezdett, a háta megégett lévő kerítés lángba borult. A toronyban féreverték a harangokat, a választók kiáltozni kezdtek:

— Menjünk oltani a tüzet, aztán éljen Nádányi!

A választók elszéledtek, ott hagyták Váradykat magukra, mire Várady megszólalt:

— No talán mi hazamehetünk. És hazajöttek anélkül, hogy valahol meghallgatták volna őket.

A tenkei kerületben.

A két elődnél nem sokkal több reménnyel távozott vasárnap Tenkeről Telegdy József. A programbeszédre ugyanis a nép a piacra volt összehíva. A 48-as pártiak azonban még a gyűlés megkezdése előtt elfoglalták az elnöki emelvény körüli helyet és így várták, míg Telegdy megérkezett. Telegdy megkísérelte a programbeszéd elmondását, azonban a függetlenségi pártiak folytonos közbeszólásai

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruhabetérzésre.

MITTEILER EDE

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

Nagyvárad,
Bákóczi-ut

(Uri casino épület)

Telefon 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costumöket valódi angol SZÖVETEK nagy választékban

és lármája miatt nem fejezhette be s így kénytelen volt távozni Tenkéről.

A belényesi kerületben.

A belényesi kerületben a román nemzeti-ségi jelölt kortesei szinte bihetetlen módon terrorizálják és izgatják a népet. A jelenlegi állapotok után következtetve a lakosság vagy on és életbiztonsága nagyon meg fog inogni. A nemzetiségi kortesek állandóan a községekben tartózkodnak s leginkább éjjel keresik fel a választókat s ugyanugy járnak el, mint annakidején Lukácsu megválasztásánál jártak. Különösen Belényesujlak, Mézes, Belényesszentmihály községek azok, amelyekben igen nagy az izgatás. A járási főszolgabíró meghagyta a csendőröknek, hogy a községekben hetenként háromszor tartsanak őrszolgabírói járót. A csendőrség azonban nem tud eleget tenni a főszolgabíró intézkedésének, mert nincs elég csendőr. *Wertheimstein* Henrik főszolgabíró tegnap bentjárt *Keszthelyi* Zoltán alispánhelyettesnél és kérte, hogy a csendőrszolgabíró megerősítése iránt intézkedjék.

A berettyóújfalui kerületben.

A berettyóújfalui kerületben szintén rosszul áll a nemzeti munkapárt ügye. A régi híres függetlenségi községek hallani sem akarnak a nemzeti munkapárttól. Különösen Bereg-böszörményben fejtenek ki nagy ellenakciót a függetlenségi. A nemzeti munkapárt elnöke meg van botránkozva az ottani állapotokon és fél a következményektől. A csendőrséget nem tartja elegendőnek, azért kéri az alispánt, hogy a kerületbe egy század huszárt rendeljenek ki.

A Rokszin-ügy.

Három napi szünetelés után tegnap folytatták a Rokszin per tárgyalását.

A tanukihallgatásokat megelőzőleg indítványok voltak.

Dr *Fényes* Ödön, Porumb Kornél védője, indítványozza védelem elmeállapotának a megvizsgálását. Tényekkel igazolja, hogy Porumb Kornél felmenői között számosan voltak terheltek, idegbajosok. Ezen tények igazolására számos tanut hivatol, kérve azoknak kihallgatását.

Dr *Baró* Parthém járásbíró, harmadrendű vádlott, megismétli a múlt héten, csütörtökön tett indítványát, melyet a törvényszék akkor id. Porumb Nesztor távolléte miatt erre a napra halasztott. Kéri Rosberg Mátyás kihallgatását az id. Porumb Nesztor és id. Porumb Mária között lefolyt beszélgetés hitelére vonatkozólag.

A kir. törvényszék tanácskozás után a következőképpen határozott.

Porumb Kornél elmeállapotának megfigyelését nem ellenzi, de előbb kihallgatja a védő által ez iránt hivatolt tanukat. Ezek vallomásaitól teszi függővé a megfigyelés elrendelését. Evégből a hivatolt tanukat táviratilag megidézteti, még pedig április 21-re. Mindezt megelőzőleg azonban a törvényszéki orvosoktól véleményt kér az iránt, hogy a megfigyelés a fő-tárgyalással egyidejűleg eszközölhető-e és mennyi idő alatt?

A törvényszék mindjárt meg is kérdezi dr *Gerő* Sándort és dr *Fisch* Áron törvényszéki orvosokat, akik kilátásba helyezik, hogy a megfigyelés 8—10 nap alatt végbemehet.

A másik indítványt, dr *Barbnak* az indítványát a törvényszék szintén elfogadja. Elrendeli *Rosenberg* Mátyásnak a kihallgatását.

Egyben bejelenti a törvényszék, hogy *Ven-*
der Gábor nagybárádi lakos, akinek kihallgatá-

sára kiszállás történt, megtagadta a vallomástételt.

Csak ezek után folytathatták a tanukihallgatásokat.

Az első tanut zárt ülésben hallgatták ki.

Azután következett *Rosenberg* Mátyás fakereskedő vallomása. Előadja, hogy folyó év április 13-án a törvényszéki folyosón hallotta, hogy id. Porumb Nesztor azt mondta id. Porumb Máriának, hogy te jól vallottál, de félek, hogy a többiek nem vallanak úgy, amint őket a fiam kitanította. Vallomására esküt tett le.

A délelőtti folyamán kihallgatták még *Falka* Tamásné. Lényegtelen vallomást tett.

Délután *Haczagán* Péter borbélyt hallgatták ki először. Előadja, hogy látta, mikor, Porumb Kornél Nagyszalontán, a piacon, az ártezi kut előtt átadta a 9000 és 15000 koronás váltókat dr *Rokszin* Györgynek. Emlékszik továbbá, hogy a múlt év elején id. Porumb Nesztor azt a kijelentést tette az ő borbélyületében, hogy a fia után nemsokára befogják zárai Rokszint is, mert ő is bűnös.

Utánna *Balogh* Ferencné nagyvárad-i lakost hallgatták ki, jelentéktelen részletdologra.

Dr *Böszörményi* Béla törvényszéki jegyző azt adja elő vallomásában, hogy *Góssa* Lajos, Rokszin ügyvédjelöltje kijelentette előtte, hogy Rokszin a Blayer—Zámory-féle perben azért nem akar a tanukihallgatáson ismételtelen megjelenni, mert meg akarja váni, hogy a többi tanuk mit vallanak.

Góssa Lajos ezt határozottan tagadja.

Richlicský Jeromost, a nagyszalontai takarékpénztár titkárát a 9000 és 15000 koronás váltók körülményeire hallgatták ki.

Dr *Szokoló* Tamás ügyvéd előadja, hogy Rokszintól egy alkalommal levelet kapott, melyben találkozássra kéri föl. A védelem elvállalására azonban nem szőlitotta föl.

Aczel Zsigmond lényegtelen vallomást tett. *Öv. Bordán* Zenovné, dr Porumb Nesztor anyósa megerősíti *Bordán* Szilviusz vallomását. Dr Porumb Nesztor és Rokszin György ismeretes párbeszédét ő is hallotta az ajtó mögül. Továbbá ő is hallotta Porumb Kornéltól, hogy Rokszin meg akarta szöktetni Romániába. Vallomására esküt tett.

Ezzel az elnök a tárgyalást mára halasztotta. Kijelentette egyszersmind, hogy mátol fogva a tárgyalások reggel 8 órakor kezdődnek és délután 1 óráig tartanak.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Május 4. este 6 órakor. Kath. Kőr zárünnepélye a püspöki palotában.

Magyar zarándokok a pápa előtt.

A pápa ma háromszáz magyar zarándokot fogadott, akik Szilveszter pápa szobrának leleplezésére érkeztek Rómába. *Széchenyi* Miklós gróf győri püspök által felolvasott hódoló nyilatkozat után a szentatya válaszolt. Válaszában kiemelte, hogy szerencsésnek érzi magát a magyar nemzet derék képviselőit láthatni, akik az István királytól örökölt keresztényi érzületet változatlanul fenntartották. A zarándokut bizonyítja a magyarok háláját a szentszék iránt és bizonyítja azt is, hogy az

elmúlt kilenc század változatlanul fenntartotta az emléket arra, hogy Szilveszter pápa a magyar koronával ajándékozta meg István királyt. Ez annál inkább kiemelendő, mert a hála a földön igen ritka. A szentatya a magyar királyságra, annak királyára, papi méltóságaira és a magyar nemzetre az Isten áldását kérte és azt kívánta, hogy ez az áldás a keresztény hitet megerősítse. A pápa végül a jelenvoltaknak az apostoli áldást nyújtotta.

Fischer-Colbrie kassai püspök a pápa beszédét magyarul tolmácsolta. A zarándokok a pápának ajándékot nyújtottak át, mely a magyar koronát és a jogart rendkívül művészi munkában ábrázolja. A zarándokok fogadtatásánál *Szécsen* gróf vatikáni osztrák-magyar nagykövet, a magyar arisztokrácia több tagja és számos magyar püspök volt jelen.

Az audiencia előtt a zarándokok a Szent-Péter templomban misén jelentek meg, amelyen *Balázs* Lajos rosznyói püspök mondott szentbeszédet, *Szécsen* gróf osztrák-magyar vatikáni nagykövet ma este a magyar zarándokok tiszteletére estélyt adott, amelyen bibornokok, pápai udvari méltóságok, prelátusok, notabilitások és az itteni osztrák-magyar kolónia tagjai vettek részt.

* **Személyzetiek az egyházmegyéből.** A nagyvárad-i szertartásu egyházmegyében ujjában a következő disponálások történtek: *Kozics* Gusztáv gyulai segédlelkész kinevezett Eledre helyettes lelkésznek, dr *Ferdényi* Kálmán áldozár Gyulára segédlelkésznek, P. *Rákossy* Theodos kapucinus áldozár Súlyomkőről Ujkigyórsra segédlelkésznek rendeltettek.

* **A szegényügyi bizottság megalakítása.** Nagyvárad városa által kiküldött szegényügyi bizottság működése idáig nem sok eredményt mutat fel. Jelenleg nincs is elnöke, mert *Darvassy* Lajos v. tanácsnok az elnökségről lemondott. A városháza mindenáron azt akarják, hogy dr. *Ágoston* Péter jogakadémiai tanár legyen a bizottság elnöke, ezért beválasztották a bizottságba, amely csütörtökön, április 21-én délután 4 órakor tart ülést a városházán. Ez alkalommal töltik be az elnöki állást.

* **A Bunyitay liget világitása.** A városi mérnöki hivatal elkészítette s bemutatta a Bunyitay-liget vízvezetéki és villamosvilágítási tervét. A liget el lesz látva kellőleg vízcsapokkal s villanylámpák is megfelelő számban lesznek az utakon. A vízvezetéki munkálatok költsége 9676 koronában, a villamos világitás be rendezése 4144 koronában van felvéve.

* **Gedeon Rezső temetése.** Általános mély részvétet keltett *Gedeon* Rezső hírlapíró, belényesi főgimnáziumi tanár elhunyt. A jelestollu katolikus hírlapíró, lapunk kiváló munkatársának temetésén tegnap, hétfőn délelőtt 10 órakor megható módon nyilatkozott meg az általános tisztelet, melylyel Belényes intelligenciája és nagy közönsége az elhunyt kiválóan érdemes férfit iránt viseltetett. A korporsót szebbnél-szebb koszorúk, továbbá az áldozári jelvények díszítették. A temetésre ki-vonultak az iskolák növendékei is, tanáraik vezetése alatt. Az *Országos Pázmány egyesület*

Tisz elettel

WÉBER TESTVÉREK

Nagyvárad.

Bémer-tér.

Az árusítás naponta reggel 8 órától este 7 óráig tart, a berendezésnek egy része, valamint egy hármás pénzszekrény eladó.

ÉRTESÍTÉS!

Üzletünk átalakítása végett az összes árúinkat, ugymint: **blousok pongyolák, aljak, kabátok,** kosztümök,

gyermek ruhák

s egyéb cikkekét e hó végéig minden elfogadható árban áru-

sitjuk.

és az »Alkotmány« szerkesztősége képviselőletében Pogány Kázmér segédszerkesztő jelelt meg elhunyt író társuk végtisztességtételén. Az »Alkotmány« és a »Tiszántul« szerkesztősége koszoru megváltás címén adományt tettek. A gyászszertartást Dumbrava Vazul főgimnáziumi igazgató és Ardelean Korjolán főesperes végezték nagy segédlettel. A kiváló író óriási közönség kísérte a temetőbe. Az ö. v. f. n.!

* **A város általános szabályozási terve.** A legutóbbi városi közgyűlésen a Noga-útca szabályozásának kérdésével kapcsolatosan dr. Hoványi Gyula törvényhatósági bizottsági tag rámutatott annak a hátrányára, hogy Nagyvárad városa nem készített el a város általános szabályozásának a tervét s a városi tanács esetről-esetre állapítja meg az utcák szabályozási vonalát. Ugy látszik, hogy a felszólalásnak meg lesz a kívánt eredménye. A városi tanács ugyanis tegnapi ülésében utasította a városi mérnöki hivatalt, hogy a város általános szabályozási tervét készítse el.

† **Zsálik Privát halála.** Igaz részvéttel értesülünk, hogy Zsálik Privát irgalmasrendi áldozár, 51 éves korában Egerben elhunyt, s április hó 14-én nagy részvét mellett temették el. Zsálik Privátot széles körben ismerték és becsülték Nagyváradon, ahol évekig volt az irgalmas rendház tagja. Előbb mint gyógyszerész működött a nagyvárad-i rendházban hosszabb ideig, majd elvégezte a teológiát s áldozárrá szentelték és mint a rend házi lelkesze működött Kismartonban, Zágrábban és Nagyváradon. Pár év előtt Nagyváradon szélhűtés érte, de hosszabb gondos gyógykezelés által visszanyerte egészségét. Felgyógyulása után nem sokára átheiyezettett Pápára, az ottani rendházba. Tavaly újabb súlyos betegség támadta meg különben erős szervezetét s beteg Egerbe ment gyógykezelés céljából. Gyógyulást azonban nem talált, hanem hosszas szenvedés után elhunyt. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Kert-utca csatornája.** A villamos vasut vonalát mér építik Szacsavay-utcán. A tulajdonos utca eléggé bővelkedik gyermekekben, akiknek legujabb játszótérük a már lefektetett vasutvonal. Az utca déli oldalán alig 20–25 centiméter távolságra van lefektetve a sín, aminek előreláthatólag az lesz a szomorú következménye, hogy gyakran fogja ártatlan gyermekvér pirosra festeni a modern haladás útját. A legutóbbi közgyűlésen elhangzott interpelláció folytán Rimler Károly polgármester érintkezésbe lépett a városi vasut igazgatóságával a Kert utcai csatorna kiépítése tárgyában, mert e nélkül a Szacsavay-utcai vonalat nem lehet a kert utcai vasutvonalba bekapcsolni. A vasutársaság hajlandó a csatorna költségét előlegezni a városnak s így azonnal hozzáfognak a kert utcai csatorna építéséhez.

* **Esperanto-tanfolyam Nagyváradon.** Itj. Marich Agoston, fővárosi hírlapíró Nagyváradra érkezett és a főgimnázium III. A. osztályában 6 napra terjedő esperanto tanfolyamot tart. Tegnapi már meg is kezdődtek az órák, délután 2–3-ig, továbbá 5–6-ig és 6–7-ig. Jelentkezni még mindig lehet. A tanítás ingyenes, csupán a szótárért és nyelvtanért kell fizetni 5 koronát, melyért a magyar esperanto folyóirat is jár egy évig. Ezt megelőzőleg vasárnap délután a főgimnázium dísztermében felolvasás volt, szépszámu közönség jelenlétében.

* **Repülőgép a vármegyeházán.** Városunk jeles aviatikusa Laucendorfer Antal, aki részt fog venni a budapesti repülőversenyen, már teljesen elkészítette a repülőgépét. A gép biplán rendszű s már vasárnap a vármegyeház

nagytermében a közönség megtekintheti. A repülőgép 30 lóerejű guzani rendszerű motor lesz alkalmazva. E fajta motorral volt Bleriot gépe is felszerelve első sikeres útján. Lancendorfer a géppel a biharpüspöki mezőn kezdi meg gyakorlatait, melyre a sajtó képviselőit is meghívja.

* **Játék a fegyverrel.** Dusesdről jelentik: Glicze Pál 26 éves parasztleány vasárnap délután egy töltőt fegyverrel babrálgatott. A játékot nézte Páska Barbura 16 éves leány is, akinek a leány udvarolgatott. A fegyver azonban babrálgatás közben elsült és halálra sebezte Páska Barbarát. A leány pár pernyi kínlódás után meg is halt. A kir. ügyészség megindította a vizsgálatot.

* **Kozmetika.** A kozmetika gyógyintézetben (Rákóczi-ut 5.) Szigoruan orvostudományi alapon mindennemű arc és szépség-hibák feltétlen sikerrel kezelhetők. A pattanásos májfoltos, szeplős arcok ideális tisztává válnak, archegek eltűnnek, hajhullás megszűnik, eredeti színe visszaadható. A korai arcráncok elsimítása, ugyszintén az orr s egyéb arcrészek elferdülései meglepő szépen kiigazíthatnak. Olvasóinknak ajánljuk ezt a gyógyintézetet.

* **Terjed a kanyaró.** Az utóbbi hetekben Nagyváradon a gyermekek között a kanyaró tömegesebben lépett fel. Dr. Mayer László városi főorvos előterjesztést tett a polgármesternek s kérte, hogy a kanyaró terjedésének meggátlása céljából a Ritoók-utcai községi elemi fiúiskolában, valamint a kert-utcai magán óvodában és a várad-váraljai IX. sz. állami óvodában két hétre a tanítást szüntesse be. A főorvos előterjesztésére Rimler Károly polgármester tegnap azonnal intézkedett s úgy a Ritoók-utcai fiúiskolát, mint a két óvodát 14 napra április 19-től május 3-ig bezáratta. Ez idő alatt az iskola és az óvodák helyiségeit fertőtlenítik.

x **Hirdetmény:** A Polgári takarékpénztár r. t. új kibocsájtású részvényei az ideiglenes elismervény ellenében az intézet pénztáránál átvehetőek.

x **Finom uri fehérnemű és minden uri divat és kalap ujdonság megérkezett**

Róth M. utóda cégnél.

Bémer-tér.

Eredeti angol férfi cipők.

x **Olvassa el kérem!** ha érdeklí, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű Wolfram-égőt és ami a régiakkal szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki nem akar nagy világítást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen Wolfram-égő 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással

x **Aranypor a Körözben.** Érdekes felfedezésre jutott egy külföldi nagyobb cég megbizottja, ki folyóvizek aranypor tartalmának megvizsgálása céljából van Magyarországra küldve. Rövid kutatás után ugyanis rájött arra a nagyszerű tényre, hogy a Körözs vize — különösen Nagyvárad körül — rendkívül dús van felítve aranyporral, melyet bárkinek is módjában áll kizsádni belőle. Azonban erre a célra csakis jó minőségű cérna-vásznat lehet felhasználni az átszűrések szempontjából. E kitűnő cérnavászon egyedül a Kovács Ákos-cégnél (Szt. László-tér) szerezhető be. Egyébként a Kovács Ákos cég vásznai olyan jó minőségűek, hogy még aranyszerzésre sem szabad elpocsékolni, mert gyémántot ér a tartóssága.

x **Legszébben megörökíthetők az estélyi toillettek és jelmezek DAJKOVITS villanyfelvételében.** A Sa bálterméből kényelmes fedett átjáró. Diszes esküvői felvételek minden időben eszközöltnak.

* **Borsalino, Pichler és angol kalap tvaszi ujdonságok REICHARD ARUHÁ-ZÁBA** megérkeztek, hol legelegánsabb budapesti és amerikai cipők kaphatók.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében Április hó 19, 20, 21, és 22-én a következő igen érdekes mozgófénykép ujdonságok lesznek bemutatva: 1. »Ökörítói tűzvész. Halálból eredeti helyszíni felvétel. « Geltseherek között. 3. Schneidig főhadnagy. 4. Peru látképe. 5. Baltharas lakomája. 6. Metamorphosis. 7. Becsületes gazember 8. Gyermekrablás.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Luxemburg grótfja.

Szerda: Veleuczei kalmár.

Csütörtök: Tartuife.

Péntek: Golipus királyfi.

Szombat: Luxemburg grófja.

Vasárnap: délután Rip Rip, este Obsitos (előszőr.)

A Szigligeti-színház bérlete. Erdélyi

Miklós színiigazgatónak a Szigligeti-színházra vonatkozó szerződése 1911. szeptemberében jár le. Jóllehet, hogy még egy évnél több idő van addig, de már mégis gondoskodni kell, hogy mi lesz a sorsa a nagyvárad-i színháznak a szerződés lejártá után. Sőt már eddig is gondoskodni kellett volna, amint a többi vidéki városok már majd mind elintézték színházuk jövő sorsát. Már csak azért is gondoskodni kellett volna arról, nehogy azt mondassák, miszerint azért huzták-halasztották a dolgot, hogy a jobb társulatok már mind lelegyenek foglalva. Meggyőződésünk az, hogy a színház továbbra is Erdélyi kezében maradjon, mert különösen az utóbbi időben követett eljárásáért Erdélyinek csak elismeréssel lehet adózni. Ugylátszik, ő maga is belátta s a közönség is igazolta, hogy nem csak malacságokkal, még az orfeumok nivóján is alul levő trágárságokkal lehet egy színházat jövedelmezővé tenni és fenntartani. A színiügyi bizottság legutóbbi ülésén már hangok emelkedtek, hogy pályázat mellőzésével ne adják oda ismét a Szigligeti-színházat. Azt hisszük, hogy pályázat esetén is Erdélyi Miklósé lesz a színház. — Különben a színiügyi bizottság szerdán, április 20-án délután 5 órakor ülést tart, amelyen a színház szerződését tárgyalják.

TÁVIRATOK.

Rettenetes katasztrófa a levegőben.

Bitterfeld, április 18. A tegnap Bitterfeldben felszállott »Delitsch« nevű ballon burkolatát Reichensachsen mellett megtalálták. A ballont valószínűleg zivatar közben villám sújtotta. A ballon négy utasa meghalt. A Delitsch-ballon négy utasa névszerint a következő: Luft Károly kereskedő, Bitterfeldből, mint vezető, aki ezuttal 25-ik útját tette meg, továbbá Leuchsenring, a léghajóstársaság tagja, Höcker és Graupner Lipsceből. A ballon tegnap este 6 óra 15 perckor szállt fel az Elektron II. műből. A föl-szállás rendesen folyt le és teljes szélcsend uralkodott.

A szerencsétlenül járt ballon éjjel 12 órakor Eisenach felett 440 méter maga-

san szállt. Ugy látszik, hogy a ballon, ez időben került szélviharba és Reichen-sachsen falunál lezuhant. A holttesteken iszonyatos sérüléseket látni. Két holttest a csónakban feküdt, kettő kiesett. Az itteni léghajóállomás a rendőrhatalóságtól azt az értesítést kapta, hogy a Delitsch-ballon utasai, mint azt a tetemek megvizsgálása is bizonyítja, a villám által sújtattak.

Az ikrek gyermeke.

Prága, április 18. Ma itt egy iker párnak egészséges leánygyermeke született. Az ikreknek két fejük, négy lábuk és kezük van, azonban törzsük közös, mely a gyomornál van összenőve.

EGYESÜLETEK.

A kath. legényegylet közgyűlése.

Egy védőjének, sz. József pártfogásának ünnepe, vasárnap délután tartotta meg igen élénk érdeklődés mellett évi rendes közgyűlését a nagyváradai kath. legényegylet. Dr Vucskics Gyula esp. plébános, elnök megnyitójában az iparosok pártfogójának: sz. Józsefnek a példáját állította az ifjuság elé, ki egy pályán, egy uton haladt velünk: a vallás által nemesített munka utján. Ha őt követjük, beteljesedik imádságoszerű szép köszöntésünk. Isten megáldja a tisztas ipart!

Ezután kegyeletes szavakkal emlékezik meg Öváry Lajosról, az egyesület elhunyt választmányi tagjáról és előljárójáról. Szabados Pál rk. tan. jegyző felolvasta a mult közgyűlés jegyzőkönyvére leírtakat. Majd Mellau István igazgató tette meg mindent átölelő tartalmas évi jelentését. E jelentésből világosan tűnik ki az egyesület belélete, egész évi munkássága, örömmel jelezhetjük, hogy anyagilag is siker koronázta az egyesület működését, de mégis jóval nagyobb eredményt ért el a szellemi előrehaladásban, amire különben is a főszó fektetve volt. A leghálásabb elismeréssel szól a jelentés a káptalan és a püspökségi uradalom legmesszebbmenő anyagi és erkölcsi támogatásáról. A tagok száma is örömdetesesen szaporodott az elmúlt évben, amikor fennállása óta a legnagyobb eredményt érte el. Az ifjak tevékenységét és buzgóságát pedig híven tükrözi vissza az, hogy oktató estély tartott 89 esetben, míg ifjusági gyűlés 44, szórakoztató estély 96, mulatság 19 és kivonulás 4 esetben volt. A könyvtár pedig 400 alkalommal használták. Egyhangulag elfogadta a közgyűlés a számvizsgálók és ellenőrök, valamint a dékán és könyvtáros jelentéseit is. A jövő évi költségvetés megállapítása után örömmel vették igazgató azon életrevaló indítványát, hogy az egyesület kirándulásokat tegyen. Apróbb, az egyesület belélete vonatkozó ügyek elintézése után elnök a gyűlést berekesztette.

Adótisztviselők gyűlése. E hó 17-én vasárnap délelőtt tartotta meg a m. kir. adóhivatali tisztviselők országos egyesületének bi-harmergyei fiókszervezete első (tavaszi) közgyűlését, megyénk kir. adóhivatali tisztviselőinek nagy sánu részvéte mellett. Tárgyszorozat kimerülése után határozatba ment, hogy a következő (őszi) közgyűlés Székelyhídon fog megtartatni.

Jóváhagyott alapszabályok. A Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok az elmúlt évben alapszabályait módosította. Az új alapszabályokat a belügyminiszter most, a jóváhagyási záradékkal ellátva, leküldötte Nagyvárad városához.

Igazságszolgáltatás.

Láb alól eltett férj. A mult év október 21-én történt Kőbölkut községben, hogy Kocsis Sándor parasztagdát ismeretlen tettes agyonütötte. A megindult vizsgálat súlyos gyanuok alapján az elhunyt feleségét fojta perbe, vádolván őt azzal, hogy felbujtotta Kele József legényt a bűn elkövetésére. Az esküdt-széki tárgyalás ez ügyben 3 napra van tervezve. Tegnap, az első nap, a beidézt 44 tanu közül tizet hallgattak ki. De egyik sem ténytanu. Csupán az elhunyt 9 éves Gábor fiacskája vall terhelően, aki az esetet tényleg látta. Vádlottak azonban mind-nt tagadnak. Holnap a tárgyalást folytatják. Elnök dr. Csulyok Béla, ügyész dr. Vattay József.

NYILTTÉR.

Megérdemli rosz hírét

Ez a szerényes hónap és minden embernek van rá oka, hogy egészségét téltse tőle. Ezeket a veszedelmeket azonban el lehet kerülni Fay valódi szódenni ásvány-pasztilláiaak rendszeres használásával. Így el lehet kerülni a meghűlést, a meglevőt pedig meg lehet szüntetni, azonkívül megmarad az a jóleső gondolat is, hogy a pasztillák a szervezetnek is használnak. Fay valódi szódenni pasztillája 1 korona 25 fillérért minden idevágó üzletben kapható.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzer, cs és k. udv. szállító, Wien, IV. Grosse Neugasse 17.

Dr. Barta Andor

szülész és nőorvos

Szent János-utca

18. sz. alá költözött.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, április 18.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909.	50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	— — —	13.91
Buza ápr.	— — —	11.80
Rosz okt.	— — —	10.29
Zab májusra	— — —	—
Zab októberre	— — —	7.78
Tengeri máj. 1909.	— — —	7.86
Tengeri jul.	— — —	8.05
Tengeri májusra 1910.	— — —	7.24

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1910. április 18.

Magyararany járadék 4 száz.	— —	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	— —	93.25
Magyar koronajáradék	— —	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	— —	240.—
Horvát szlavon földteherment. kötvény	— —	95.50
Osztrák járadék papirban	— —	186.—
Osztrák járadék ezüstben	— —	145.—
Osztrák járadék aranyban	— —	97.25
Osztrák koron járadék	— —	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	— —	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	— —	197.50
Magyar hitelbank-részvény	— —	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	— —	730.—
Magyar hitelrészvény	— —	748.—

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irta: **White-Mellville G. J.**

— Angolból. —

(Folytatás.)

28

VII. FEJEZET.

A vész tornyosul.

»Elmehet« . . . E szavak nem akartak elhalni fülében; nem akartak elveszni a hangok zajában, a cselédség kiáltásában, a kerekek zörgésében, a fegyverek csörömpölésében, amint a svájci testőrség egymást felváltani jött. Seb-zék, örültté tették, sőt vérét is megmérgezni látszottak. Mi történt véle? Ébren volt-e vagy álmodott? Lehetséges-e, hogy ő még ugyanaz az Arnold gróf, aki azzal szokott dicsekedni, hogy a nők soha ki nem fognak rajta, hacsak incselkedésből nem, se rossz ézemmél nem néztek rá, hacsak nem féltékenységből vagy tuláradó szerelemből? Lehetséges-e hogy ez az ausztriai főhercegnő érzékietlen maradhasson az ő hodolata előtt és méltóságával álljon elő azért mert Franciaország királynője? Ő, akit oly őszintének és tartózkodónak látott sokakkal szemben, kik mögötte állnak rangban, állásban, értelemben s főképp a modor és kinézés bájaiban! Meg fog fizetni ezért, még pedig drágán! Megsértette büszkeségét, lealázta önszerelmét, megalázta őt az egész udvar előtt. Majd megbánja azt egy napon, mikor már későn lesz, mikor ő, Montarbas, leend a néppárt vezére s kényszeríteni fogja azt az uralkodni szerető haragos hercegnőt, hogy alázatosan várjon az ő akaratára. Igen, ehhez az oldalhoz kell csatlakozni; ott oly pályát lehet csinálni, melyet érdemes lesz elnyerni az olyan bátor s tehetséges férfinak, mint ő, ki az életet semmibe nem veszi, kinek nincs veszteni valója s ki a jog és méltányosság érzetével nem sokat törődik.

Hozzá még ő nemes ember, és tárt karokkal fogják fogadni. Az aristokrata cím, bár azt szemrehányásképen hangoztatják, mégis biztos utlevél a nép kegyébe. Tud ékesen szólni, majd beszél a gyűléseiken; bátor férfi s majd vezetni fogja hadtesteiket. Mi gátolhatja abban, hogy ő legyen a souverain diktátoruk s a magát szabadnak nyilvánított nép abszolút elnöke? Cromwell utóvégre is csak egyszerű nyárgospolár volt, ki azon fényes tulajdonságok egyikevel sem bírt, melyek oly lényegesek a politikai sikerre s melyekkel ő, Montarbas, oly bőségesen meg volt áldva! Oliver visszautasítja Anglia koronáját. Egészen lehetetlen volna-e az, hogy a nagy játékok változásai és eseményei az ő saját nevét jegyezzék a történet lapjaira, mint I. Arnold, Franciaország királyát.

(Folyt. köv.)

A szerkesztést lezárta
Dr. VUCSKICS GYULA.

Egy százéves hegedű eladó.

Szacsuvay-u. 24. házfelügyelőnél.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város külső utaira szükséges az egyes utakra árlejtési feltételekben részletezett elosztás szerint kiszállítandó 2160 köbméter rostált kavics szállításának vállalatba adása céljából 1910. évi ápr. 30-ik napjának d. e. 10 órakor a városház bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

Ajánlatot csakis írásban zárt ajánlat útján, a köbméterenkénti egység ár megjelölésével lehet tenni, zárt ajánlatok azonban csak az árverés megkezdéséig adhatók be.

Az árlejtési feltételek alulírott hivatalos helyiségében, a hivatalos órák alatt megtekinthetők s zárt ajánlattevők ajánlataikban világosan kitenni tartoznak, hogy azokat ismerik s magukra nézve kötelezőknek elfogadják.

Ajánlattevőt ajánlata azonnal, Nagyvárad városát azonban a tanács idevonatkozó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi. A város fentartja magának a jogot, hogy a beadott ajánlatok közül szabadon választhasson, esetleg az árverés eredményét megsemmisítse s új árverést rendeljen el, vagy a beadott ajánlatokat mellőzve a szállítás iránti tetőzése szerint intézkedhessen.

Nagyvárad, 1910. ápr. 13-án.

Komlóssy József,

jog és gazdasági tanácsnok,
mint az árverési küldöttség elnöke.

!! Ovakodjunk a molyoktól !!

Közhasznú intézmény!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni e célra berendezett, **molykár ellen védő, biztosító, és raktározó intézetemre.** Elfogadok nyári gondozásra felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szőrmeárukat. Férti és női városi bundák, utibundák, szőnyegek, függönyök, gallérok, karmantyukat stb., saját műhelyemben kijavítva, tisztán hiba nélkül szolgáltatom vissza. Kívánatra azokért házhoz küldök, az üzlet tűz és betörés ellen biztosítva van. Becses pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel

Dózsa János szücsmester **Nagyvárad**
Sas passage.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát ujonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig leszállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt áron bocsátom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt áron mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fél. 40 gyertyás **Wolfram lámpa darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Síma izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Örökzöld **izzólámpa különlegességei,** fényképező-lámpák, ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok.

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb áron mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Egyszeri használat meggyőző minpenkit, hogy a

Gyöngy

Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy hideg, kemény vagy lágy, gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, **MEGLEPO GYORSAN OLDJA A SZENNYET,** anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmára volna, teljesen tiszta és ment maró anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers anyagok leggondosabb kiválasztásának köszönheti.

A Gyöngy

szappan

mindig egyenlő minőségben lesz elő-
áltva.

Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a legkiadósabb.

A Gyöngy

Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen megtakarít **IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.**

A Gyöngy

Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-
utca) ezenkívül a mosószappanok minden faja (debreceni, szegedi, csont, márvány, legfinomabb beretva-
szappan stb.) valamint **KÓKUSZSIR,**
CSÓ és **LEVESTÉSZTÁK** a legkisebb mennyiség vételénél is **EREDETI GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.**

Értesítés.

Tisztelettel hozom a hölgyközönség tudomására, hogy
áruházam megnyitottam.

Szilágyi Ernő

Nagyvárad, Rákóczi-ut 3 sz.

(Weiszlovits-ház.)

Áruházam főbb cikkei: Selyem, csipke, szalag és mindennemű ruha, kalap-diszek és összes hozzávalók.

Nagy raktárt tartok: különleges nőiruhakelmékből, himzett batistokból, női harisnya és cérna keztyűkből.

Valódi francia bőrkeztyűkből óriási választék.

Ruhavásznak

gyönyörű kivitelben és színekben

FLEGMANNÁL

Bémer-tér.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

A Baross-utca 60. számú házban

egy emeleti modern lakás, mely áll 4 szoba, előszoba, fürdőszoba és hozzátartozó mellékhelyiségekből

május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál

Kossuth-utca 4. szám.

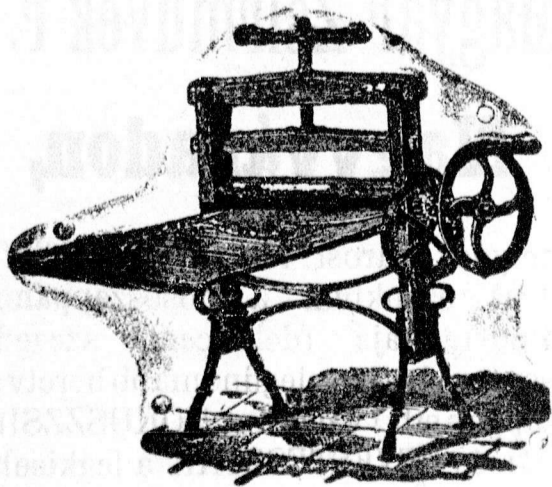
Kézi hajtású „Jégkészítő gép“

állandó működésben. Megtekinthető az üzletben.

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Jégszekrények legújabb szerkezettel.

FAGYLALT GÉPEK.

Kerti vasbutorok.

GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó mángorló és facsaró gépek.

ÁRJEGYZÉK kívánatra, ingyen és bérmentve.

